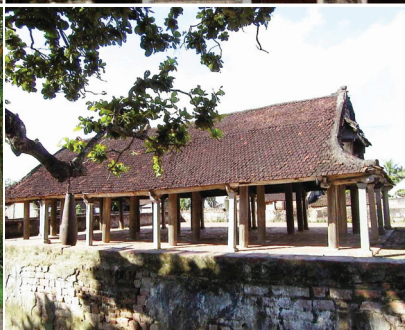

TRÙNG TU MẢNH HỒN LÀNG

*Cây đa giếng nước quê nhà
Mái đình còn đó, người xa chưa về...*

Câu ca khắc khoải mời gọi vẫn còn trong tâm trí bao thế hệ người Việt nhưng trên khắp dải đất này, những ngôi đình đang ngày càng vắng bóng, ngay cả khi nó vẫn còn đó, im ắng dưới trăng thanh. Nơi vút cong mái đình cũng là nơi chứa nặng những ân tình non nước.

Sau lũy tre thân thương chốn quê nhà, đình là tòa kiến trúc đồ sộ nhất, mang đậm tính dân tộc nhất, là ngôi nhà đa chức năng của một cộng đồng bền chặt nhất, tự nhiên nhất của người Việt - xóm làng. Ngôi đình là biểu tượng của làng, mái đình ợp mát mọi tâm hồn dân quê. Nó là nơi thờ cúng ông thần riêng của làng, là nhà hành chính và là nhà văn hóa của làng. Nó là hiện thân của nền dân chủ làng xã vốn là một truyền thống tốt đẹp nhất của văn minh Việt Nam.

Làng Dương Xá, một vùng quê chiêm trũng thuộc huyện Mỹ Hào, tỉnh Hưng Yên, như bao miền quê khác, xa xưa cũng có cây đa, giếng nước, mái đình. Trên bãi đất rộng, thoáng mát nơi đầu làng, cách đây khoảng năm, sáu thập kỷ trước vẫn tồn tại một ngôi đình kiến trúc 5 gian, có hậu cung, thờ 3 vị đại vương thời Hậu Lê đã có công đánh

giặc, giữ yên bờ cõi. Các ngài đã hóa tại nơi đây, được nhà vua sắc phong, công trạng vẫn còn lưu trong sử sách.

Cây đa, giếng nước, mái đình là nét đẹp của làng quê Việt Nam, là nơi tụ họp cộng đồng, nơi giao lưu văn hóa. Mái đình còn là nơi linh thiêng, lưu giữ truyền thống. Cây đa là biểu tượng của sự trường tồn, vững vàng bền chặt. Mái đình uy nghi bề thế mà hiền hòa, biểu tượng của cuộc sống có tôn ti trật tự, có tình làng nghĩa xóm. Giếng làng là nơi tụ thủy, nơi giao hòa giữa trời và đất. Trời mưa lộc xuống, giếng hứng và giữ lộc trời để ban phát cho mọi người dân trong làng.

Những năm tháng cả nước đấu tranh chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, dưới mái đình này là nơi cất giữ lương thực, vũ khí phục vụ cho cuộc kháng chiến, cũng là nơi đã tiễn đưa hàng trăm người con của quê hương lên đường bảo vệ tổ quốc. Qua những năm tháng chiến tranh, những trận hồng thủy của thập kỷ sáu mươi, bảy mươi đã làm ngôi đình sụp đổ. Mọi người dân trong thôn từ các bậc cao niên đến các em nhỏ trong làng đều vô cùng nuối tiếc.

Tự do tín ngưỡng như làn gió mát lành thổi vào các làng quê, trong đó Dương Xá, đã khiến cho mọi người trong làng từ chính quyền đến nhân dân, từ các bậc cao niên đến các cháu thiếu niên, nhi đồng, cả những người mà ngày ngày chỉ biết có hạt thóc, củ khoai không bao giờ đàm đạo đến việc đình chùa miếu mạo thì hôm nay trong tâm họ cũng mong mỏi được góp sức trùng tu, xây dựng lại ngôi đình thờ 3 vị đại vương. Ngôi đình được phục dựng, lại uy nghi, bề thế trên dấu tích xưa. Màu xanh đầy sức sống vươn lên từ những thửa ruộng của cây lúa đương thì con gái, mùi thơm ngọt ngào của trái cây hòa trộn vào mùi thơm phật thánh tâm linh, làm cho mọi người tung bừng phấn khởi. Những ngày này, đứng trước cửa đình đã hoàn thành mà hồi tưởng lại ngày tháng đã qua thì mới hiểu ra rằng khi quyền dân chủ được phát huy đến mọi người thì khối đại đoàn kết trong khu dân cư, tình làng nghĩa xóm được tăng lên gấp bội.

>>PHẠM VIỆT HÈ